

Dodatek tygodniowy

przy Gazecie Lwowskiej.

Nr. 12.

Dnia 20. Marca 1858.

Bilans galicyjskiego stanowego Towarzystwa Kredytowego za drugie półrocze 1857.

(Obacz N. 33. Dodatku tyg. T. VII. z r. 1857.)

A) Fundusz umarzający.

a) Pożyczki hipoteczne:

Stan pożyczek hipotecznych z końcem czerwca 1857	złr.	kr.		
	11,836.030	47		
Na II półrocze 1857 zabezpieczono i wydano	złr.	kr.		
	80.700	11,916.730	47	
Z tego umorzono:				
ratami według planu umorzenia	99.833	22		
spłatami nad plan umorzenia gotówką	280	24		
„ „ „ listami zastawnymi	100.200	200.313	46	
Pozostało z końcem tego roku:				
na dobrach hipotecznych	11,716.417	1		
w kasie gotowizną	82	59		
Razem	11,716.500			
Od zaprowadzenia Towarzystwa kredy- towego w r. 1843 po koniec grud- nia b. r. wypożyczono na hipotekę dóbr ziemskich				
	14.169.500			
Spłacono zaś z nich:				
według planu gotowizną	1,719.857	2		
nad plan spłatami dobrowolnymi gotówką	88.525	57		
„ „ „ listami zastawnymi	644.700	2,453.082	59	
Pozostała na hipotekach suma powyższa a w kasie kwota od losowania pozostała	11,716.417	1	82	59
Suma ze stanem ważnych listów zastaw- nych zgodna	11,716.500			

b) Kwota umarzająca:

Od losowania za I. półrocze 1857 po- została ilość	złr.	kr.		
	69	13		
Za II półrocze 1857 przypadło na umo- rzenie kapitału	100.113	46	100.182	59
Z tego przeznaczono do losowania	100.100			
Zostało na I. półrocze 1858 w kasie	82	59		
Od istnienia Towarz. Kredyt. spłacono na umorzenie pożyczek hipotecznych według planu gotowizną	1,719.857	2		
nad plan „	88.525	57	1,808.382	59
Przeznaczono zaś do losowania po ko- niec tego półrocza	1,808.300			
Została w kasie ilość powyższa	82	59		

c) Odsetki od pożyczek hipotecznych i za kupony.

Na prowizję przypadło z spłat ratal- nych za II. półrocze 1857	238.345	7		
Za kupony od ważnych listów zasta- wnych w obiegu będących należy się zaś	238.336			
Przewyżka z ułamek powstała	9	7		
przeszła według §. 24 ustaw na fun- dusz rezerwowy.				
Za cały czas bytu Towarzystwa Kredyt. wynoszą odsetki od pożyczek hipotecznych				
	5,439.332	50		
Prowizya zaś za przypadłe kupony	5,439.190			
Zyskał więc fundusz rezerwowy ogółem	142	50		

	Sztuki listów zastawnych					Pojedynczo	Razem	
	po 10,000	po 5,000	po 1,000	po 500	po 100	złr.	złr.	kr.
d) Emisya listów zastawnych.								
Z końcem czerwca 1857 było listów zastawnych w obiegu	145	221	6849	3054	9051	11,836.100		
W tem półroczu wydano:								
Na nowe pożyczki		1	70	9	12	80.700		
W skutek przepisania dawniejszych	1		1		1	11,100		
„ amortyzowania					1	100		
Razem	146	222	6920	3063	9065		11,928.000	
Ściągnięto w tem półroczu z obiegu:								
Losowaniem	1	2	59	26	81	100.100		
Spłata nad plan umorzenia na pożyczki hipoteczne		4	65	24	32	100.200		
Przepisaniem			8	4	11	11.100		
Amortyzowaniem					1	100		
Razem	1	6	132	54	125		211.500	
Zostało z końcem tego półrocza ważnych listów zastawnych	145	216	6788	3009	8940		11,716.500	
Od zaprowadzenia Towarzystwa Kredytowego do końca gru- dnia 1857 puszczone listów zastawnych w obieg, ogó- łem								
	275	366	9584	3797	10836		17,146.100	
Ściągnięto z obiegu:								
Losowaniem	10	50	1104	453	1278	1,808.300		
Spłata pożyczek hipotecznych	10	17	391	87	252	644.700		
Przepisaniem	110	83	1299	242	363	2,971.300		
Amortyzowaniem			2	6	3	5.300		
Razem	130	150	2796	788	1896		5,429.600	
Pozostało w obiegu jak wyżej	145	216	6788	3009	8940		11,716.500	
I ta ilość jest zupełnie równa ze stanem pożyczek hipote- tecznych, obok wykazanych, w myśl statutu Towarzystwa kredytowego §. 15 i 88.								
Wartość hipotek 1132, obliczona podług zasad dotąd w używaniu będących, wynosi							46,820.454	6

B) Fundusz rezerwowy.**a) Wynikłości zarządu w II półroczu 1857.****Przychody:**

Z opłat za wygotowanie listów zastawnych	zlr. kr.	
	75	30
Z obrotu własnych listów zastawnych	4.943	10
Prowizyj z pożyczek na zastawy	5.184	5
„ od listów zastawnych	12 043	29
„ „ ianych efektów	1.364	10
„ za zwłokę	1.890	10
„ „ eskontowanie	548	42
Czynszów z gmachu Towarzystwa kredytowego	5.450	.
Z należności bankowych	29	50
Z ułanków we funduszu umarzającym	9	7
		zlr. kr.
		31.538 13

Wydatki:

Płace dyrektorów, urzędników i sług	9.569	20	
Diurny	1.996	.	
Pensya wdowy po urzędniku	125	.	
Zasiłki i wsparcia	350	.	
Potrzeby kancelaryjne	1.743	9	
Stęple do kuponów i koszty pocztowe	1.353	38	
Czynsz najmu ubikacji dla Towarzystwa kredytowego	1.300	.	
Koszta druku wygotowania listów zastawnych	1.158	23	
Podatki z domu i jego utrzymanie	2.336	10 ¹ / ₄	
Nadzwyczajne wydatki	119	1	
Prowizyi od kwoty niełosowanej, z funduszu rezerwowego pokryć się mającej	1	20	
Strata przy zużyciu sprzętów i masyżu wynika	246	9	20.298 10 ¹ / ₄
Okazuje się czysta przewyżka			11.240 2 ³ / ₄

b) Stan majątku:

Majątek Towarzystwa kredytowego wynosił z końcem I półroczu 1857	762.363	51 ¹ / ₄	
Do tego uboczna przewyżka z tego półroczu	11.240	2 ³ / ₄	
Okazuje się stan majątku z dniem 31. grudnia 1857			773.603 54
a ten wynika następnie:			

St a n e z y n n y:

W gotowiznie	30.130	58 ³ / ₄	
W listach zastawnych podług wartości imiennej	607.200	.	
W asygnacjach kasy centralnej	50 000	.	
Wartość realności podług kosztu	169 644	12 ² / ₄	
„ sprzętów i narzędzi	7.604	28	
W wierzytelnościach, a to:			
pożyczek na zastawach	295.032	50	
u domów handlowych	87.287	43	
innych danych zaliczek	1.119	59 ³ / ₄	
zaległych prowizyi	2.482	.	
„ czynszów z realności	200	.	
„ rat funduszu umarzającego	30.455	35	
„ należności za wygotowanie listów zastaw.	2 30		1,281.160 17

St a n d ł u z n y:

Nieodebranych prowizyi za kupony	312.920	.
Zaległych kapitałów za wylosowane listy zastawne	100.400	.
Wyплаты rat na przyszły rachunek	26.540	34

Pozostała od losowania kwota umarzająca niżej 100zlr.	zlr. kr.	82 59
Zaległych płac	750	.
Domom handlowym	61.051	54
Innych, różnym należących się zaliczeń	5.643	38 ¹ / ₄
Depozytów w gotowiznie w reszcie kasowej zawartych	127 17 ³ / ₄	zlr. kr. 507.556 23
Czysty stan majątkowy jak wyżej		773.603 54
Otrzymany fundusz zakładowy wynosił		450 617 31 ¹ / ₄
Ogół pomnożenia majątku od założenia Towarzystwa kredytowego		322.986 22 ³ / ₄

c) Obrót własnych efektów.**L i s t y z a s t a w n e:**

Z końcem zeszłego półroczu było w zapasie		586.700 .
W tem półroczu przykupiono	247.800 .	
„ „ sprzedano	227.300 .	
Zatem przybyło		20.500 .
Zapas z końcem półroczu wynosi więc		607.200 .

I n n e e f e k t a:

Z końcem przeszłego półroczu było w zapasie		105.500 .
W tem półroczu przybyło	60.000 .	
„ „ ubyło	115.500 .	
Ubyło więc		55.500 .
Pozostało w kasie		50.000 .

d) Pożyczki na zastawach w gotowiznie.

Z końcem przeszłego półroczu było na zastawach		250.007 31
W tem półroczu rozdano	232 320 .	
Zwrócono zaś	187.294 41	
Przybyło więc		45.025 19
Z końcem tego półroczu było na zastawach		295.032 50

C) Cudze depozyta.**W e f e k t a c h:**

Z końcem przeszłego półroczu było w zachowaniu		898.850 .
W tem półroczu przybyło	705.500	
„ „ odebrano	689.750	
Pomnożyło się o		15.750 .
Z końcem tego półroczu pozostało w zachowaniu		914.600 .

m i a n o w i c i e:

pożyczek w listach zastawnych	2.500	
zastawów na pożyczki w listach zastawnych	656.900	.
„ „ „ w obligacjach	124.650	.
kaucyi	2.600	.
listów zastawnych do przepisania złożonych	20.000	.
innych depozytów dla zabezpieczenia Towar. kred. w list. zastaw.	700	.
takieże w obligacjach	107.250	.
W gotowiznie		127 17 ³ / ₄
Ogółem		914.727 17 ³ / ₄

D) Ogólny ruch kasowy.

Zapas kasowy z końcem czerweca	21.617 54 ² / ₄	1,523.250 .*
W tem półroczu wpłynęło	872.643 17 ³ / ₄	1.113.700 .
Suma wpływów	894 261 12 ¹ / ₄	2,636.950 .
Wyплаты czyniły	864.130 13 ² / ₄	1,134.250 .
Reszta kasowa z końcem grud. 1857	30.130 58 ³ / ₄	1,502.700 .

(D. n.)

Bagna i Moczary, w administracyjnym okręgu lwowskim.

(Ob. Nr. 3, 5 i 9 Dod. tygodniowego.)

III.

Bagna i Moczary Jaryczowskie.

b) Prace dokonane.

Przed laty trzydziestu kiedy po pierwszy raz zaszła kwestya zniewodnienia bagien Jaryczowskich do Buga, chodziło przedewszystkiem o rozpoznanie, czyli te wszystkie wody dadzą się bezpiecznie spuścić do Boga, czyli przez to sama powierzchnia Buga nie zostanie podniesioną, czyli Bug nową masą wód podsycony, gorszym wylewem zagrażać nie będzie, więc czyli mieszkańcy obrzeżni przez to samo nie będą na większe jeszcze szkody wystawieni niż bywało przed tem.

Ówczesny zatem rząd gubernialny, chcąc w tej mierze mieć zupełną pewność, wyprawił w roku 1827 p. Kutschere podówczas podinżyniera przy budowniczej dyrekeji z poleceniem rozeznania na miejscu wszelkich stosunków i sytuacji hydrometrycznej, i podania dat stanowczych, ażeby odpowiednią skutecznie dało się niwelacyę wszystkich wód Jaryczowskich.

W myśl polecenia tego, pod-inżynier mając na względzie jakby najlepiej spuścić wszystkie te wody, osuszyć grunta i przeistoczyć w wydajne łąki, a nadto chcąc tego dokonać zgodnie do obopólnych życzeń wszystkich mieszkańców obrzeżnych, podał następujące projekta:

- a) Znieść staw ostapkowiecki; zniżyć legar wrębny czyli gróntal przy łotokach młynskich o kilka cali, a wodę zostawić do 18 cali wysokości; zaś na potrzebę młyua i hamerni prowadzona być miała młynówka łącząca wody zbywające od młyua buskiego i z rzeczki Rokitny, któraby potem dwoma korytami dostarczała dostatek wody do owych Zakładów. W czasie wezbrania Buga, mogła powódź mieć ujście po za tamy w stronie południowej, gdzie złączywszy się z wodami Pełtwy śnadnie łożyskiem stawu ostapkowieckiego upływać mogła.
- b) Radził powtóre oczyścić niezwłocznie i wyszlamować z wszelkich nabojów koryto Pełtwy od uścia aż do Kutkorza;
- c) W Kutkorzu zaś samym zniżyć powierzchnię stawu o cali 38, a gróntal czyli legar wrębny przy łotokach młynskich o 24 cali; następnie gruntale wrębne przy tartaku i śluzie od prochowni o 32 cale, zatem i same stępy prochowni o tyle, nakoniec ażeby i gróntal przy samych śluzach kutkorskiego stawu o 36 cali został zniżony, a zbyteczna woda opuszczona rowami.
- d) Oczyścić Jaryczówkę od uścia aż po sam główny kanał.
- e) Poprawić główny kanał ile możności granicami w dół Żydaticz, Dublan, Grzybowic do Hamulca, w rozległości na 16,500 sążni, a ze spadem co sto sążni po 4 cale;
- f) Dalej podał projekt, ażeby w Zadwórzcu zniżyć legar wrębny czyli gróntal przy młyunie o 39 cali, a powierzchnię wody utrzymać w wysokości 15 cali, a dać jej spadu na 30 cali, i stosownie młyn przebudować; nadto iż potrzeba poprowadzić kanał, ze śluzą na 4 sążni, a z zastawkami takiej wysokości, ażeby woda na równi z wodą przy młyunie stała, to jest na 15 cali;
- g) Znieść staw w Podliskach wielkich, a oraz i młyu podsobojny o dwóch kamieniach na nim; tudzież
- h) Znieść staw w Nowym Jaryczowie, a na młyu zostawić i wyprawić młynówkę od młyua zapytowskiego;
- i) Dla dostarczenia potrzebnej jeszcze wody do młynów Staro- i Nowo-Jaryczowskich, jako też na Romansówce, radził projekt puścić wodę z rzeczki Brzechowicy do Rokitny korytem 9 stóp szerokiem, które przychodzić miało po nad główny kanał.
- k) Dalej radził projekt kilka pobocznych kanałów; tudzież
- l) Sprowadzenie i regulacyę Brzechowicy od Grzybowic do Karwat; i
- m) Przekopanie rowów tam gdzie się potrzeba okaże.

Równocześnie podał ten sam inżynier projekt spławienia Rokitny i osuszenia doliny sieciechowskiej między Stroniatynem, Koszełowem, Doroszowem i Grzędą; lecz pomijamy to, gdyż po zniesieniu stawu sieciechowskiego, a stosownem osadzeniu młyua, dolina sieciechowska już od dawna jest zniewodniona.

W latach 1829 i 1830 rozpoczęły się w złoczowski, lwowski i żółkiewskim obwodzie układy względem konkurencyi i przyjęte zostały propozycye wszystkich tych właścicieli, których to dzieło obchodzi-

ło, z wyjątkiem państwa buskiego. W tę konkurencyę wchodziły wszelkie wydatki jakie łożyć przychodziłoby na osiągnięcie wszystkim spólnego zamiaru, podjętego z dobrej woli, a takiego którego na mocy praw i przepisów po nikim wymagać nie można było, jako to: przekopów przy stawach i groblach, poprawy duktów, stoków i głównego kanału. Zaś nie wliczano do konkurencyi tych kosztów, któreby polegały na osobistej korzyści osób prywatnych, lub kosztów do jakich strona mogła być obowiązana na mocy prawa dla tego, iż narusza prawo własności cudzej, albo że jest nadużyciem albo że ogólnym przepisom sanitarnym i policyjnym uchybia. Koszta tego rodzaju ponosić miał każdy za siebie o ile się odnosiły do niego, zatem łożyć był winien ze swego na prowadzenie pobocznych kanałów i rowów, na rznięcie młynówek, na przebudowanie młynów i na przeistoczenie wszelkich przyrządów wodnych, jakoto, spustów, śluz, dróg i mostów, gdzie tego potrzeba była zasądzona.

Do tej konkurencyi pociągnięty został i fundusz Dyrekeji wodnej już ze względu sanitarnego w ogóle, jako też by polepszyć stan gościńca warszawskiego, wystawionego na powódzie i ciągłe uszkodzenia, gdyż tamy grzybowieckie nie osłaniały bynajmniej drogi od wód zebranych, a w Grzędzie nawet przebiły się wody za tamę tak, że tylko z niebezpieczeństwem życia jechać tamtędy było można.

Pragnąc szczerze dobra spólnego, zrzekli się wszyscy właścicielei ziemi wynagrodzenia za te grunta, których użyć przyjdzie pod kanały, spławy i rowy, i zobowiązali przyczyniać się na przyszłość do składek potrzebnych na stałe utrzymanie dzieła dokonanego, a to w tym samym stosunku, w jakim dziś do konkurencyi przystąpili.

Ale, chociaż te ugody tak pomyślnie się zapowiadały, nie jęto się jednak dzieła, i to lat wiele, bo dominium Busk zaprotestowało spuszczenie stawu ostapkowieckiego, ząd powstały długie komisye, co wywołało nowe hydrometryczne doliny nadbużańskiej pomiary, aż do Tyszyc; wreszcie zaszedł rekurs państwa kutkorskiego przeciw zniżeniu wód na stawie kutkorskim, jako też łotok przy młyunie i śluzach.

Przeszkodom prawnym nie było miary, i trudno było przewidzieć końca, gdyby przypadek był nie zaradził. Wielka powódź 14. czerwca 1838 roku zerwała groble na stawie ostapkowieckim, i znieśli tartak i hamernię; dominium Busk zabierało się zrestaurować groblę, poniszczoną powystawiać na nowo budynki, i zbudować nową śluzę o 16 zastawkach. Przeciw takiemu wznowieniu zaprotestowali jednomyślnie wszyscy obrzeżni mieszkańcy, i wnieśli prośbę za dawno już orzeczoną potrzebą zniesienia całkiem stawu ostapkowieckiego. — Ta sprawa bawiła jeszcze w toku, gdy 14. kwietnia w r. 1844, nowa powódź poniszczyła w Kutkorzu śluzę wiodącą do prochowni, i groblę przy niej od Bezbrud, w trzech miejscach przerwała, a zaś dalszą na stawie zupełnie wyniosła. To dało powód połączenia kwestyi zniewodnienia Jaryczówki z kwestyą stawu ostapkowieckiego, i wzniecono nowe w tej mierze dyskusye. Ale mijaly lata i do nie stanowczego nie przychodziło, i tylko ubolewać by można nad stratą tego czasu, gdyby w ciągu jego właściciele w Podliskach wielkich, w nowym Jaryczowie i Sieciechowie, sami stosownie do pierwotnego projektu nie pospuszczali byli stawów, i młyua na Romansówce nie zarzucili.

Dopiero w roku 1854 cała ta sprawa żywiej poparta została, gdy nowa powódź d. 13. marca zerwała powtórnie świezo na stawie ostapkowieckim zrestaurowaną groblę, i nastęrczyła stronom sposobność szukania pomocy i rady Rządu. Poszkodowani właściciele dóbr ziemskich, i gminy, tudzież gal. Towarzystwo gosp. tytułem nabytych w tej okolicy posiadłości dublańskich, wnieśli prośbę do JE. c. k. Namiestnika, by przeprowadzonym mógł być projekt zniewodnienia jako też i układy konkurencyi z lat 1829 i 30 uchwalone, i ile możności przyspieszony.

Przychylny słusznym życzeniom obywatelstwa Rząd nakazał niezwłocznie rewizyę wszystkich planów z roku 1827, a oraz rozpoznanie, jakie w tej mierze mogły od lat tylu zajść stosunki i zmiany. Czynności rozpoczęte były natychmiast, i ze względem na to, że po zerwaniu stawów ostapkowieckiego i kutkorskiego, sposobność się nadarzyła zniewodnić błota jaryczowskie przy uściu Jary-

czówki do Pełtwy i zregulować koryto Pełtwy i Buga, jako i budowli na tych rzekach się znajdujących, a przeto że i kosztorys dawniej obliczony teraz się zmienić koniecznie musi, zwłaszcza, że cała rokitniańska dolina wyżej Sieciechowa, która przedtem zamoczona, dziś jest już sucha, i że moczary od uścia Jaryczówki do Hamulca, wynoszące 9.500 morgów, zostają w dwóch trzecich częściach w ręku posiadłości chłopskich, — więc odpowiednio do tych wszystkich względów wypracowano nowy wykaz repartycji, i elaborat odesłano pod rozpoznanie i zasadzenie wysokiego ministerjum, które nie omieszkało przesłać pozwolenie swoje zaraz z rokiem 1855.

Nadto wys. c. k. ministerjum handlu, rzemiosł i budowli publicznych, uznając ważność dzieła, i chcąc ułatwić przeprowadzenie zamierzonego przedsięwzięcia, rozporządziło, ażeby wszelkie wyrobienie planów, i układów projektu, szło wyłącznie na koszt skarbu publicznego, a budowa by prowadzona była pod dyrekcją naczelników z urzędu, nadto ażeby fundusz dyrekcji budowniczey wodnej, sam od siebie przyczynił się w kwocie czwartej części wszystkich kosztów właściwej budowy w konkurencji podjętej. Ale iż od roku 1828 ceny i stosunki się wcale pozmiały, a dawniejszy wtedy na 16,061 zlr. wywiedziony kosztorys, teraz około 41,900 zlr. wynosił, zatem nakazana została reasumcyca całej tej sprawy, ażeby jak najspieszniej do dzieła przystąpić.

Zaraz też w tym samym 1855 roku rozpoczęto roboty, tylko że je przerwała grasująca przez lato cholera, tak że dopiero w jesieni poświęcić im się dało 9 tygodni. Na przyszły rok 1856 Rząd chcąc dogodzić życzeniom przedsięwzięcia budowniczych, rozpiął licytację, lecz że przedsiębiorcy warunków zobowiązania swego nie dopełniali, a drogi czas upływał, zatem rozwiązano kontrakty po dobremu, a na rok 1857 wzięto pod własny zarząd przeprowadzenie dzieła.

Roboty prowadzono dotąd we trzech miejscach, i z tego co się w tym roku 1857 dokonało, wróży jak najpomyślniej na przyszłość. Cała dolna część Jaryczówki w rozległości 1,150 sążni jest zupełnie oczyszczona; a główny kanał koło Zadwórze w długości 1,720 sążni jest skończony. W Zadwórze samym zniżono młyn, a grundal (grombal) czyli legar wrębny osadzono o 46½ cala głębiej; sporządzono boczną młynówkę, i wystawiono służbę na głównym kanale. Od Zadwórze w górę do Jaryczowa, a od Brzuchowicy koło Żydatycz do warszawskiego gościńca wyrzucono rów, a właściwiej fosę szeroką na stóp 12, a głębokości 3 do 4 stóp, w rozległości 10,000 sążni, co ma służyć później za koryto pod kanał, teraz tymczasowo ułatwia przystępu do miejsc błotnistych. Ogółem wyrzucono kopaliskiem 16,240 sążni kubicznych ziemi.

Oprócz tych robót około głównego kanału, poczyniono różne przekopy, i wyrzucono 1,182 sążni kubicznych ziemi, a to w tych miejscach gdzie Jaryczówka z Pełtwą się łączy, zmieniając tym sposobem uście Jaryczówki centralne, co tamowało ją w biegu, na uście pod kąt ujęte, które przyspiesza upław wody. Oprócz tych prac, wydobyto przynajmniej 250 kolosalnych palów z pod ziemi tam gdzie stały kutkorskie sadzawki.

Wydatki na to wszystko wynosiły około 19,500 zlr., włącznie z kosztem niektórych robót w konkurencji podjętych.

Takie dzieła w ciągu jednego roku dokonane, świadczą co może silna, wola a szczerze zajmująca się pomyślnością kraju i dobrem powszechnem jego mieszkańca. Trzydziestoletnie rozprawy, rady i układy nic nie przyniosły, raczej wzniecały tylko spory coraz więcej i więcej jedne z drugich urastające, ale gorliwość obywatelska Naczelnika Rządów sprawiła w jednej chwili, że teraz wartość ziemi w tej stronie o miliony się podniosła, a dobry byt mieszkańca w dolinach wiszeńskich, żofokijskich i jaryczowskich spodziewać się, zachowa wdzięczną pamięć tego co im opieka i opatrzna troskliwość Rządów dzisiejszych wyświadczyła.

Żydatycze, Maliczkowice, Lwów. R. 1508.

Zygmunt I. potwierdza co do trzeciej części darowiznę wsi Maliczkowice i Żydatycze kapitule lwowskiej od Janusza dziedzica uczynioną, z zastrzeżeniem służby podczas wyprawy wojennej.

Sigismundus Dei gracia Rex Poloniae, Magnus Dux Lituaniae, Russiae, Prussiae | Dominus et heres etc. Significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis, Quomodo dum nomine venerabili(m) | Prelatorum et Canonicorum, tociusq(ue) Capituli, et presertim per venerabilem Joannem de Crowicza Decanum(m) et Canonicum Ecel(es)ie | **Leopolien(sis)** exponeretur nobis, Q(uod) Nobilis olim Joannes al(ia)s Janusius de **Maleczkowie** heres in humanis agens sanus me(n)te | et corpore existens, bona sua hereditaria videlicet **Zydatycze** et **Maleczkowice** in terris Russiae et districtu **Leopolien(sis)** consisten(tia) | cum alyis villis et bonis mobilibus et immobilibus, vbi cumq(ue) consisten(tibus), Ecclesie predictae Metropolitanae **Leopolien(sis)** siue Capitulo eius prefato donauerit, Cumq(ue) pro parte eiusdem Ecel(es)ie Capituliq(ue) **Leopolien(sis)** supplicatum fuisset nobis, | vt eandem donationem approbaremus; Nos cultus diuini rac(i)one ac intuitu consilialiorum nostrorum, pro hac re nobis | supplicancium, Tametsi supplicatum fuisset nobis, q(uo) ad vniuersa bona consensissemus. Nos tamen successorum donator(is) | ipsius habentes rationem, duntaxat ad tertiam partem eorundem donatorum bonorum consensendum duximus | et consentimus, sicq(ue) donationem huiusmodi quo ad tertiam partem approbamus, decernentes eam per Capitulum(m) **Leopolien(sis)** perpetuo iuxta tenorem donationis haberi et possideri. Ita tamen q(uo) de ipsa tertia parte bonorum immobilium, que in iure terrestri consistunt, Expeditioni Bellice, quociens generaliter aut particulariter fuerit instituta | Juribus Nostris Regis et publicis oneribus satis fiat per ip(s)os donatarios effectualiter. Harum quibus Sigillum n(ost)r(um) | est appensum testimonio litterarum. Dal(um) **Craeouie** feria Secunda post dominicam palmarum Anno Domini **Mil|lesimo quingentesimo octauo** Regni vero Nostri anno secundo.

Podpis z prawej strony

Johannes de Lassko | R(egni) P(oloniae) Canc(ell)ar(ius) | s(ub)s(cripsi)t.

Galka woskowa z odciskiem pieczęci wielkiej koronnej wisi u dokumentu na pasku pergaminowym.

Oryginał znajduje się w archiwie Przewiełbnej Kapituły lwowskiej obrz. łacińskiego.

We Lwowie 20. lutego 1858.

Wolański Fr.

Zygmunt z Bożej łaski Król Polski, Wielki Książę Litewski, Ruski i Pruski Pan dziedziczny i td. Oznajmiamy niniejszego brzmieniem wszystkim, którym wiedzieć o tem potrzeba: Gdy imieniem Wielebnych Prałatów, Kanoników, i całej Kapituły zwłascza Uciogodny Jan z Krowicy Dziekan i Kanonik kościoła lwowskiego Nam przelożył, iż Szlachetny niegdy Jan czyli Janusz na Maleczkowicach dziedzic za życia zdrowym na umyśle i ciele będąc, swoje dobra dziedziczne, mianowicie Żydatycze i Maleczkowice w ziemi ruskiej a powiecie lwowskim będące z innymi wsiami i dobrami ruchomymi i nieruchomymi gdziekolwiek leżącymi, przerzeczonemu Kościołowi metropolitalnemu lwowskiemu czyli wyżej wspomnianej Kapitulie jego darował; i gdy ze strony tegoż Kościoła i Kapituły lwowskiej Nas upraszano, abyśmy onę darowiznę potwierdzili: My dla czei Boskiej i dla Rady Naszej o to proszącej, lubo Nas o rozszerzenie potwierdzenia do wszystkich dóbr upraszano, ze względu na dawcy następców jednak tylko co do trzeciej części tychże dóbr darowanych przychylić się postanowiliśmy i przychylamy się, przeto darowiznę ową w trzeciej części uważamy z tym dokładem, iż onę Kapituła lwowska wieczyście według brzmienia darowizny dzierżyć i posiadać ma, tak jednak, aby z tej trzeciej części dóbr nieruchomych w prawie ziemskim stojących, wyprawie wojennej, ilekroćnie pospolicie lub szczegółowo nakazaną zostanie, prawom Naszym królewskim i ciężarom publicznym zadość się działo ze strony obdarowanych. Na świadectwo czego pieczęć Nasza u niniejszego pisma zawieszoną została. Dano w Krakowie w poniedziałku po niedzieli kwietnej lata Pańskiego Tysiącznego Pięćsetnego Osmego a w drugim Naszego królowania.

Jan z Łaska Królestwa polskiego Kanclerz podpisał.